

DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- Ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu
 - Definitieve goedkeuring

Samenvatting:

Verlenging met 1 jaar (2024) van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Deze nota geeft uitvoering aan de operationele doelstelling 3.4. “ de zee- en luchthavens als toegangspoort tot Vlaanderen. Als Vlaamse Overheid blijven we investeren in de maritieme toegankelijkheid van de zeehavens en de verantwoordelijkheid opnemen voor een aantal publieke taken binnen de havens, dit binnen de perken van de begroting en conform het Havendecreet en het Scheepvaartbegeleidingsdecreet. Dit uitvoeringsbesluit heeft betrekking op de publieke taken die de havenkapiteinsdiensten uitvoeren in het kader van de verkeersafwikkeling, veiligheid en de vrijwaring van het milieu.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Taal- en wetgevingstechnisch advies nr. 2024/147 is verleend op 11 april 2024.

Inspectie van Financiën heeft op 19 april een positief advies verleend op het ontwerp van besluit.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 16 mei 2024.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Eén van de opdrachten van het Vlaamse Gewest is het garanderen van veilig en vlot scheepvaartverkeer van en naar de Vlaamse havens. Hierbij vertrekt men vanuit de ketenbenadering. Dit houdt in dat een schip wordt opgevolgd en begeleid vanaf het ogenblik dat het op zee het gebied binnenvaart waarbinnen het Vlaamse Gewest instaat voor de scheepvaartbegeleiding tot het ogenblik waarop het aanmeert aan de kade in één van de Vlaamse havens en vice versa.

De ketenbenadering koppelt als het ware de scheepvaartbegeleiding op zee, op de maritieme toegangen en in de havengebieden. In de havengebieden worden een aantal havenbestuurlijke bevoegdheden uitgeoefend door de havenbedrijven. Onder de havenbedrijven ressorteren onder meer de havenkapiteinsdiensten, die instaan voor het nemen van alle maatregelen ter vrijwaring van openbare orde, rust, veiligheid van de havenbedrijvigheid. Daaronder valt ook het regelen van de toegankelijkheid van en de verkeersafwikkeling in het havengebied. Men kan dus stellen dat het in de eerste plaats de havenbedrijven zijn die instaan voor het veilig en vlot scheepvaartverkeer in hun eigen havengebied. Ze vervullen hiermee een overheidstaak.

Voor de organisatie en de werking van de havenkapiteinsdiensten (en dus het vervullen van hun overheidstaak) krijgen de havenbedrijven subsidies van het Vlaamse Gewest. Oorspronkelijk gebeurde dit op basis van het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens (hierna Havendecreet). Artikel 32 van het Havendecreet machtigde de Vlaamse Regering om binnen de perken van de begroting subsidies toe te kennen aan de havenbedrijven ten behoeve van de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu. Het hieraan gekoppelde uitvoeringsbesluit was het besluit van de Vlaamse regering van 13 juli 2001 betreffende de bepalingen inzake het toekennen van subsidies aan de havenbedrijven ten behoeve van de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu.

Met de goedkeuring van het decreet van 16 mei 2006 betreffende de begeleiding van de scheepvaart op de maritieme toegangswegen en de organisatie van het Maritiem Reddings - en Coördinatiecentrum (hierna Scheepvaartbegeleidingsdecreet) kwam er verandering in deze situatie.

Het Scheepvaartbegeleidingsdecreet heft immers artikel 32 van het Havendecreet op en bevat zelf een artikel 32 dat voortaan de havenkapiteinsdiensten en hun subsidiëring regelt. Artikel 32, eerste lid, van het Scheepvaartbegeleidingsdecreet bepaalt het volgende:

‘De Vlaamse Regering wordt ertoe gemachtigd om binnen de perken van de begroting subsidies toe te kennen aan de havenbedrijven ten behoeve van de activiteiten van hun havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu.’

Door de wijziging van de decretale grondslag moest ook werk worden gemaakt van een nieuw besluit van de Vlaamse Regering ter uitvoering hiervan. Dit werd geregeld via het Besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu.

De looptijd van dit besluit is 2021-2023. De gehanteerde subsidiebedragen en de grondslagen van subsidiëring dateerden reeds uit een studie van 2014. Daarom heeft de Vlaamse Regering in haar

beslissing van 16 juli 2021 mede beslist om de Vlaams minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken te gelasten om een nieuwe benchmark op te stellen die als basis zal dienen voor het besluit 2024-2026. Immers, sedert 2014 zijn er wijzigingen geweest, zowel op economisch, financieel en juridisch vlak, die een impact kunnen hebben op de subsidieerbaarheid van bepaalde activiteiten en ook op de onderlinge verhouding tussen de havens. Door de afdeling Scheepvaartbegeleiding werd er een studie in de markt gezet om de nieuwe benchmark te bepalen.

Het doel van de studie is tweeledig.

Het eerste deel bestaat uit een beperkt nazicht van de huidige grondslagen van subsidiëring waarbij het de bedoeling is om de activiteiten die momenteel voor subsidiëring in aanmerking komen en bepaald zijn op basis van het aftoetsingskader te herbekijken in functie van operationele, juridische en economische wijzigingen die hebben plaatsgevonden in de periode 2014-2022. Het uitgangsprincipe hierbij is altijd het bewegend schip geweest.

Het tweede deel van de studie bestaat uit een herberekening van het subsidieerbare bedrag op basis van de boekhoudkundige cijfers van het jaar 2022 voor elk van de havens om zo ook het verhoudingscijfer tussen de havens te kunnen bepalen en eveneens het nieuwe subsidiebedrag per haven. Gewijzigde economische omstandigheden, schaaffecten, efficiëntiewinsten, fusies zouden er kunnen voor zorgen dat de kosten dalen en dat de verhoudingen tussen de havens onderling wijzigen in het voordeel van de ene haven ten opzichte van de andere.

De studie werd gegund aan de firma Deloitte Consulting en is gestart in september 2023. Door omstandigheden is de deadline voor oplevering 2 maanden later dan initieel voorzien. Het toekennen van de subsidie binnen de eerste vier maanden van het jaar 2024 is hierdoor onmogelijk geworden. Het niet toekennen binnen de eerste vier maanden is strijdig met het VCO.

Dit kan worden opgelost door het huidige subsidiebesluit met 1 jaar te verlengen. Ondertussen wordt de studie wel verder afgewerkt die de basis zal vormen voor de opmaak van nieuwe subsidiebesluiten vanaf 2025.

De verlenging van het huidige besluit kan geregeld worden met een "Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 1, 2 en 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu" en dit met ingang vanaf 17 januari 2024.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Het betreft een loutere verlenging van 1 jaar van het huidige besluit, zonder verdere inhoudelijke wijzigingen.

Hieronder volgt een artikelsgewijze bespreking.

Artikel 1: In dit artikel worden de gevolgen van de fusie opgevangen, waarbij het nieuwe subsidiepercentage en -bedrag van de "Haven Antwerpen – Brugge" (respectievelijk 84,40% en 11.236.205,62 EUR) gewoon een optelling is van de percentages en bedragen uit het vorige besluit van het "Havenbedrijf Antwerpen" en de "Maatschappij van de Brugse Zeehaven".

Artikel 2: Artikel 2 behandelt de looptijd van het subsidiebesluit, waarbij de oorspronkelijke looptijd (2021-2023) verlengd wordt met 1 jaar (2024). Een gelijkaardige verlenging van de looptijd wordt voorzien in artikel 6.

Artikel 3: Dit artikel bepaalt de datum van inwerkingtreding van het besluit.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De budgettaire impact op de begroting 2024 voor de subsidiëring van de havenkapiteinsdienst is dezelfde als in de periode 2021-2023, namelijk 13.313.000 EUR. Dit bedrag zal aangerekend worden op begrotingsartikel MCO-1MIH2WA-WT, basisallocatie MCO 1MI109 3122.

De verdeelsleutel tussen de havenbedrijven blijft ook ongewijzigd. Onderstaande tabel vermeldt het bedrag voor elk van de havenbedrijven.

		Verhoudingspercentage
Antwerpen - Brugge	11.236.205,62	84,4002525%
Gent	1.406.319,12	10,5635027%
Oostende	670.475,26	5,0362447%
TOTAAL	13.313.000,00	

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 16 mei 2024.

Ingevolge hiervan wordt de retroactiviteit ingeperkt tot maximaal 4 maanden m.aw. vanaf 17 januari 2024.

B. ESR-TOETS

Er is voor de uitkering van de subsidies een impact op de ESR-uitgaven. Deze impact is recurrent en gelijk aan voorgaande jaren. Het betreft een bedrag van maximaal 13.313.000 EUR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel heeft geen weerslag op gebied van personeelsinzet

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Dit voorstel heeft geen weerslag op de werking van de lokale besturen

4. VERDER TRAJECT

Aangezien het ontwerp van besluit enkel toepassing vindt op welbepaalde individualiseerbare rechtspersonen en wordt als een niet-reglementair besluit van de Vlaamse Regering beschouwd. Bijgevolg wordt geen advies ingewonnen bij de Raad van State.

Na goedkeuring door de Vlaamse Regering volgt publicatie in het Belgisch Staatsblad.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar goedkeuring te geven aan het bijgaande ontwerpbesluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 1, 2 en 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu
- 2° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare werken te gelasten het voormelde besluit van de Vlaamse Regering te laten publiceren in het Belgisch Staatsblad;
- 3° de Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare werken te gelasten de nieuwe benchmark af te werken, die als basis zal dienen voor het besluit voor de volgende periode vanaf 2025.

De Vlaamse minister van Openbare Werken en Mobiliteit,

Lydia PEETERS

Bijlagen:

- Besluit van de Vlaamse Regering tot wijziging van artikel 1, 2 en 6 van het besluit van de Vlaamse Regering van 16 juli 2021 tot regeling van de toekenning van subsidies aan de havenbedrijven voor de havenkapiteinsdiensten die expliciet kunnen worden toegewezen aan de verkeersafwikkeling, de veiligheid en de vrijwaring van het milieu
- Het advies van de Inspectie van Financiën van 19 april 2024
- Begrotingsakkoord van 16 mei 2024